

szin oszlopot, amely... menetelt. Az olaszok... csapatot és 1000... zskmányoltak.

bai jelentése szerint az... is nagyfokú tevékeny... északi harcra. Ma... motoros gép repült át... dobott le bombákat... csak Harrar és más... tett végeztek felderítő... egyébként már kezdi... repülők jelenlétét.

lt Mussolini fiának gépe

14. (Rador.) A Reuter... gépet, amelyben Vittorio... út s amely Amba-Ara... lyó érte. A lövedék be... felrobbant, megromlta... sikertől épen leszálla... Vittorio Mussolini ra... megsemmült.

14. (Rador.) Lord... előadását, amit a Pro... akart megrendezni és... ambulancia bombázásá... ságok nem engedélyezték... gnek politikát üzni hol...

ki várja!
ki megnézheti!

hódattal fogadta.
SLER.

a király

vel, amikor hirtelen sziv... rövidesen végzett vele. A... az uralkodó tudomására

a londoni ciáról?

latban a Morning Post a... egyik tagjától azt az ér... hogy a japánok holnap... tengerészeti konferen-

a párizsi párizsi yánál

amára Roland Koester,
követ

magához, aki nagy or... rariszban.

Koester halála után de... ny, hogy egy zsidó emig... dó orvos tartózkodott a... dalom követségén és... t nagykövetet, nagy meg... t ki hivatalos német kö-

Vöry- és Lapkó E. F.
Strada Baron L. Pop 16

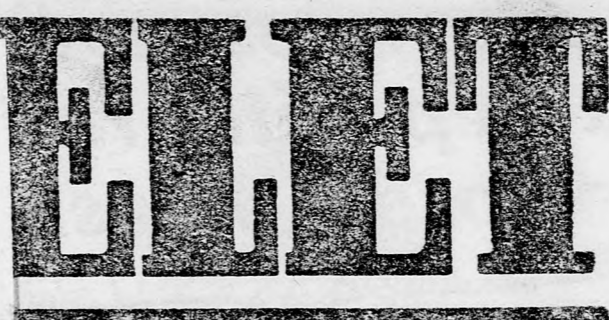
ENZURAT

ROMANIA

1 LEU POSTA

16. Telefon: Slavonia 110, svre 600, egé
Földre: Slavonia
Földre 12, egészév
déseik díjszabás
KELET az ország
sóság egyetlen p
Okkeink utánnyom
és megjelenésével

damasetter Robert
Budapest
Diszter 2 1/ e

ZSIDÓPOLITIKAINAPILAP

Bérmantelen
leveleket nem
fogadunk el

Ara 5 lej

Kéziratok
megőrzését és visszakiadását nem
vállaljuk. Főszerkesztő: dr. Marton
Ernő. Felelős szerkesztő: János
Ferenc. Bucuresti szerkesztő: Hét-
szegi Ernő, Strada Cobălcescu 42

Csütörtök, 1936. január 16.

56. EV. | XIX. EVF.
TEBETH 21. | 12 SZAM

Nem vállalkoznak az orvosprofesszorok Hitler gégerákjának megoperálására

Neumann professzor után Sauerbruck is visszautasította az operációt, mire egy francia professzort kértek fel a műtetre

BERLIN, január 15. A német fővárosban állhatatosan tartja magát az a hír, hogy Hitlernek gégerákja van, amely az utóbbi időben egyre súlyosbodott. Emelkezetes, még néhány héttel ezelőtt Neumann világhírű bécsi zsidó orvosprofesszor, a világ egyik legkitünőbb gégespecialistáját szólították fel arra, hogy operálja meg a kancellárt. A zsidó professzor azonban azzal utasította vissza ezt a kérést, hogy az operáció veszéllyel is járhat, és ő mint zsidó nem vállalhat egy ilyen operációt, mert ha ez nem sikerülne, úgy a náciak a rosszul sikerült operációban egy új propaganda eszközt találhatnának a zsidók elleni hárszában. Tegnap a kancellár környezete Sauerbruck híres német sebész-professzorhoz fordult, aki azonban a súlyos felelősségre hivatkozva, szintén elhárította magát az operációtól. Ma a német hivatalos körök Portmann bordeauai híres professzort, a francia szenátus tagját keresték meg azzal, hogy Hitleren az esedékessé vált operációt végrehajtsa. A francia professzor válasza egyelőre nem ismeretes még. Hitler egészségi állapotának súlyos voltát támasztja alá az a körülmény is, hogy noha részvétele be volt jelenve a január 12-i saarbrückeni ünnepségeken, az utolsó pillanatban lemondott.

Zsidókat inzultálnak a suceavai pótválasztás alkalmából

Bucuresti, január 15. A belügyminisztérium arról értesült, hogy Suceava megyében a mai szená orváltások alkalmából több incidens adódott. Suceava városban összeütközések keletkeztek, amelyek azonban nem súlyosak. A cuzista és zsidó diákok verekedtek össze, 30 személyt letartóztattak. Egy csoport, élén Novitzki szenátorral, végigjárta a zsidó házakat és megfenyegette a zsidókat arra az esetre, ha szavazni mennének. A letartóztatottakkal jegyzőkönyveket írtak alá. Comanesti-ben egy csoport cuzista behatolt a zsidó templomba, ami megszenteltelentettek és ki akartak fosztani, amikor a csendőrök közbeleptek és letartóztatták őket. A cuzisták egy csoportja letépte a telefonhuzalokat Elisesti és Mozanesti között. A megyei prefektúra intézkedett, hogy a vonalat szonnal kijavítsák. A hatóságok ebben az ügyben is bevezették a vizsgálatot. Titeanu államtitkár személyesen foglalkozik a rendfenntartással. A megyei prefektúra óráról-órára tesz neki jelentést a választások menetéről. Az államtitkár bekérte a letartóztatottak névsorát és a maga részéről jelentést tett a belügyminiszternek a történetekről. Egyébként rámutatnak arra, hogy a megyei hatóságok ha ározott és erélyes megtartást tanusztanak.

A miniszterelnök Niemerower betegágyánál

Bucuresti, január 15. Dr. Niemerower állapota kielégítő és gyors gyógyulásra enged következtetni. A főrabbi csak a tegnapi 200 üdvözlő táviratot kapott szerencsés megmenekülése alkalmából. Többek között az amerikai, hollandiai, franciaországi, csehszlovákiai, palesztinai és belgiumi cionista szervezetek küldtek táviratokat. Tegnap személyesen látogatták meg a főrabbit: Tatarescu, Inculiet, d'Ormeson francia követ, Cisar érsek, Gerota professzor, Ella Negruzzi és mások.

Miron Cristea az egész ortodox világ főpapja lesz

Bucuresti, január 15. Jólétesült forrásból nyert információi alapján írja a Tempo, hogy az isztambuli pátriarkia legfőbb szinódusa azzal a javaslattal járult a román pátriarkához, foglalja el az ortodox egyház főnökének székét. Románia ebben az esetben támogatná a konstantinápolyi pátriarkát. Hír szerint a Miron Cristea pátriarka és az alkotmányozó tényezők pártolják a javaslatot, ami nagy megbecsülést jelent a román egyház számára. Ha Miron Cristea megválasztanak az ortodox egyház fejévé, utódja Visarion Puiu lenne, a lap értesülése szerint.

Szovjet-Oroszországban megkettőzik a katonai kiadásokat

Japán és Németország támadópolitikájával indokolják a katonai kiadások növelését

Moszkva, január 15. (Rador.) A szovjetkormány azt javasolta a központi végrehajtó bizottságnak, kettőzzék meg az 1936 évi katonai kiadásokat a tavalyiakkal szemben. A javaslatot Grinko pénzügyi népbiztos vetette fel, aki kijelentette, hogy az összesen 78 milliárd 500 millió rubelt kitevő költségvetésből 14 milliárd 800 millió fognak katonai célokra fordítani. A póthitekből növelni fogják a katonák számát, felszerelésüket javítják, a kaszárnyákat modernizálják és gondoskodni fognak a vörös hadsereg politikai neveléséről. Grinko hivatkozott Molotov beszédére és a katonai kiadások növelését Japán és Németország támadópolitikájával indokolta.

Párizs, január 15. A Journal moszkvai jelentése szerint az orosz kommunista párt központi végrehajtó bizottságának titkára, Losovszky éles hangú beszédet tartott a japán imperiaizmus ellen. Beszédében elmondotta, hogy a szovjetkormány külön keleti hadsereget szervezett, hogy szükség esetén a „kedves japán vendégek” orosz területre való betolakodását fogadhasssa. Losovszky Szovjetország ellenfeleit beszédében azzal fenyegette meg, hogy ha háborút indítanak Oroszország ellen, számitsanak azzal, hogy háborút kell viselniük saját népük jelentékeny részével is, mely érzelmileg a moszkvai politikát támogatja.

Párizsban teljesen megbukottnak tekintik a londoni tengerészeti konferenciát

Japán helyébe meghívják Németországot és a szovjeteket?

Párizs, január 15. (Rador.) Az egész francia sajtó megbukottnak tekinti a londoni tengerészeti konferenciát. Senki sem hiszi, hogy változás állhat be Japán magatartásában. A lapok megállapítják, hogy a konferencia szomorú vége nem is meglepetés. A sikertelenség oka — írja az Oeuvre — elsősorban az angolok, amerikaiak és japánok vetélkedése a Csendes-óceánon. Most felmerült a kérdés, vajjon Japán helyébe meghívják-e Németországot és a szovjeteket a konferenciára? Az Echo de Paris a meghívás ellen nyilvánít véleményt és azt hiszi, hogy a konferencia munkálatait a többi résztvevőnek kell folytatnia.

vezetője óvást fog emelni az ellen, hogy a tanácskozást az értekezleten résztvevő másik négy hatalom továbbfolytassa.

Japán álláspont szerint ugyanis a négy hatalom Japán részvétele nélkül nem foglalkozhatik a fennálló öthatalmi megállapodások módosításával. Ez a tiltakozás azonban előreláthatólag nem fogja megakadályozni a négy hatalom képviselőit az értekezlet már elhatározott továbbfolytatásában. A Times Tokióból érkező jelentése szerint a Japán nevében Nankingban tárgyaló Nagano követ felajánlotta a nankingi kormánynak, hogy Japán véd- és daczövetséget köt Kinával, idegen támadások ellen katonai segítséget nyújt neki és elősegíti iparának és kereskedelmének fejlődését.

Tokió, január 15. (Rador.) A japán kormány táviratilag adott utasításokat Naganonak, a flottakonferencia japán fődelegátusának és egyidejűleg Nagait megbizta, hogy a konferencia további tárgyalásait megfigyelő minőségben kövesse.

London, január 15. A Press Association értesülése szerint, mielőtt a japán küldöttség az értekezletet elhagyná, a küldöttség

VILÁG TUKOR

Hetvenöt háború 60 év alatt

Aggódva lesi a világ minden népe, mi-féle eredménnyel jár az első nemzetközi akció, amely véget akar vetni egy háborúnak. Ötvenegy nemzet siet egyelőre pénzügyi s gazdasági intézkedésekkel, hogy megállítsa Olaszország előnyomulását Afrikában és az olvasóközönség figyelmét úgy felcsigázták, mintha valami rendkívüli dolog lenne az, hogy Afrikában megint háború folyék. Ha már háborúról van szó, álljon itt a következő összeállítás, amelyből tudomásul vagyunk kényelmek venni, hogy az utolsó hatvan esztendő folyamán több háború volt, mint amennyi az esztendőök száma.

1376-ban Szerbia és Montenegró indított „szabadságharcot” Törökország ellen. 1877—78-ban Oroszország és az egyesült román fejedelemségek támadták meg Törökországot.

1878-ban okkupálta az osztrák-magyar monarchia Boszniát és Hercegovinát, de ugyanabban az évben dühöngött az angol-afgán háború is.

1879-ben a zulus ütköztek össze az angolokkal Dél-Afrikában és Csetavajo zulu király neve legalább is annyira közzéjón forgott Európában, mint ma a Hallé Szelasszié négusé.

1879-ben kezdődött meg a három esztendeig tartó, sőt a negyedikre is átmenő makacs délamerikai háború, melyben Chile állt szemben Peruvál és Bolíviával. Ugyancsak 1879-ben tört ki újra az angol-afgán háború és tartott 1881-ig.

1880—81-ben megint csak Anglia hadakozott a délafrikai natáli burokkal. 1881-ben foglalta el Franciaország Tuniszt.

1882-ben Hercegovinában és Dél-Dalmáciában tört ki lázadás a monarchia ellen. Ugyanakkor volt még két háború is: Oroszország hadakozott a turkómánokkal és az angolok Egyiptommal.

1883-tól 1886-ig tartott a franciák küzdelme egyszerre két hadszíntéren fellazadt szines alattvalókkal szemben: Madagaszkáron és Indokínában.

1884—85-ben az angolok verekedtek a Mahdi fanatizált arabjaival Szudánban, Abesszinia is részt vett ebben a háborúban és megverte a sudáni csapatokat.

1885-ben volt az angolok háborúja az indiai Birma ellen, valamint a szerb-bolgár háború. Most egy óriási szünet következett a háboruszkodások terén: teljes öt esztendő.

1892-ben a franciák harcoltak a dahomei szultánság ellen.

1893—94-ben tombolt a braziliai poigárháború, amely a császárság megbuktatásával és a köztársaság kikiáltásával végződött.

1893—96-ig küzdöttek a németek, amíg délnyugatafrikai gyarmatukat meghódították.

1894—95-ben megint két háború volt: az egyik Japán és Kína között, a másikban a franciák verték le a fellazadt Madagaszkárt.

1896-ban Abesszinia verte meg Olaszországot.

1896—97-ig tartott Anglia és Egyiptom újabb hadjárata Szudánban.

1897-ben folyt le Görögország és Törökország háborúja, amely Krétát felszabadította a török uralom alól, ugyanakkor Abesszinia hódította meg a törököktől a harrai tartományt és verte meg a sudániakat.

1898-ban folyt le Kuba szabadságharca, majd a spanyol-amerikai háború.

1899—1902-ben küzdött Anglia Dél-Afrikában, míg meg tudta hódítani a két bur szabadsállamot: Transzvalt és Oranjet.

1900-ban volt a boxer-lázadás Kinában, amelynek során öt európai hatalom keveredett harcra Kinával.

1901-ben csak Abesszínia folytatott újabb hódító hadjáratot és Dél-Amerikában volt ebben és a következő két évben egy-egy szokásos forradalom.

1904-905-ben azonban tombolt az óriási japán-orosz háború.

1909-ben kezdték meg a spanyolok a hadjáratot a rif-kabilok ellen.

1911-ben olasz-török háború, amelynek során Olaszország elfoglalta Tripoliszt.

1912-ben az első Balkán-háborúban Szerbia, Montenegró, Bulgária és Görögország verte meg Törökországot.

1913-ban a második Balkán-háborúban Szerbia, Montenegró, Görögország és Románia Bulgáriát.

1914-18-ig a világháború az egész földkerekségen.

1919-ben a magyar-csehszlovák és a magyar-román háború.

1920-ban a szovjet támadta meg Lengyelországot.

1921-22-ben az új életre támadt Törökország verte ki Kis-Ázsiából a görögöket.

1923-ban kezdődött meg a polgárháború Kinában, melynek máig sincs vége.

1932-ben Japán indította meg a háborút Kína ellen és elfoglalta Mandzsuriát.

1933-35-ig háboruzott Bolívia és Paraguay a nagy kérdés, hogy ez a háború véget érte.

1935-ben Glaszország támadta meg Abessziniát.

Ebből az összeállításból még kimaradt a finnek, észtek és lettek szabadságharca az oroszok ellen, a litván betörés Memelbe, az afgán forradalom, Mongólia elszakadása Kinától, a bokharai tatárok és a kaukázusiak levert szabadságharca a szovjet ellen, az orosz ellenforradalmi hadjáratok, a nicaraguai háború, amelynek az Egyesült Államok kormánya vetett véget. Franciaország harca az anami felkelőkkel, a Fülöp-szigeteken dúlt forradalom és ennek amerikai leverése, Franciaország harca a rif-kabilokkal, Marokkóval, az új arab államok egymással, albán és görög lázadások, német Spartacus-lázadás, osztrák szocialista és nemzeti szocialista forradalom, kommunista beütés Románia területére, valamint egy csomó egyéb kisebb-nagyobb, de mindig véres belső háboruskodás a világ minden részében. Vajon mi lett volna, ha mindezeknél ekkora nemzetközi előkészületek történtek volna a háború lokalizálására?

RÁDIÓ MŰSOR

Csütörtök, január 16.

- Bucuresti. 17.15: Kis rádiózenekar. 19.15: Anghel Viorica énekel. 19.40: Híres énekesek lemezein. 20.15: A filharmónikusok szimfonikus hangversenye. 22.45: H. rek.
- Budapest. 6.45: Torna, u.ána hanglemek. 10: Hírek. 12.05: Hanglemek. 12.30: Hírek. 5.30: Jazz. 7.30: Strauss R.: Rózsavagány közvetítés az Operaházból. 11.20: Cigányzene. — 0.5: Hírek.
- Bécs. 17.30: Krottschak csellóművész játéka. 19.20: Tréfas énekkar. 23.25: Jazz.
- Beigrád. 21.10: Napdalok. 21.40: Rádiózenekar.
- Brinn. 20: Három Chopin mű zongorán.
- Brüsszel. 18: Mendelssohn: Skót szimfónia. 22.15: Szórakoztató zene.
- Droitvich. 21.30: Offenbach: Párizsi élet, egyf. opera. 23.20: Szalonötös szopránról.
- Hilversum. 22.10: Az amszterdami hangversenyház zenekara.
- Kalundborg. 20.10: Beethoven szimfónia.
- Ljubijana. 18: Rádiózenekar.
- Milánó. 17.15: Fontini szoprán énekel. — 20.35: Verdi: A végzet hatalma.
- Osló. 20: Schubert szonáta, hegedűre és zongorára. 21.30: Csellólemek.
- Párizs. 19: Catnean operaténésznő és svétens hegedűművész játéka.
- Prága. 20.05: A filharmónikusok hangversenye.
- Regional. 21.11: Londoni filharmónikusok koncertjéről.
- Róma. 21.50: Kamarazene.
- Stockholm. 22: Szórakoztató zene.
- Toulouse. 19.05: Szalonzene. 21.15: Műsorszámok. 21.50: Wagner: Walkür ábránd.

„Ha népszavazás volna Németországban, a nép kétharmada a zsidóellenes törvényhozás megszüntetése mellett döntene“

— mondotta egy volt császári miniszter Berlinben. Német kormányhörök huszmilliárd márkára becslik a birodalomban élő zsidók vagyonát. A Stürmer azzal vádolja Ben Guriont, hogy „háborút tervez“ a nemzsidó világ ellen

Házkutatást tartott a Gestapo az ITA berlini tudósítójánál

Berlin, január 15. Hétfőn este a német titkosrendőrség két újságírója jelent meg Boris Smolar, a Zsidó Távirati Iroda európai tudósítójának berlini lakásán. Az egyik rendőrszatisve ő „Posner ur“nak nevezte magát a bemutatkozásánál. A Gestapo emberei átküldték Smolar csomagjait, kéziratait és jegyzeteit és magukhoz vették összes dokumentumait és magánlevelezését. Egy teljes óráig tartott ez az eljárás, majd annak befejezése után felszólították Smolart, hogy kíséje a Gestapo embereit a berlini rendőrség enékségére. Smolar, aki amerikai állampolgár, előbb érteseni akarta az amerikai konzulátust az esetről, a rendőrszatisveleik azonban nem engedték, hogy a telefont használja és azt mondták, hogy ez megtehető majd a rendőrség elnökségi épületében.

A Gestapo meghátrál

Ebben a pillanatban lépett a szobába Elias Tobenkin, az ismert amerikai író és publicista, aki európai turnéja során Berlinben tartózkodik. Megnézni jött, miért késik Smolart arról a találkozásról, amelyet vele és más amerikai újságírókkal beszéltek meg erre az időre.

Tobenkin erre kijelentette, hogy ha Smolart kényszerítik arra, hogy a rendőrség enékségére menjen, úgy ő, Tobenkin fogja nyomban értesíteni erről az amerikai konzulátust és az amerikai sajtó képviselőit.

A rendőrszatisveleik erre lemondottak arról, hogy nyomban magukkal cipeljék a Zsidó Távirati Iroda munkáit, felszólították azonban, hogy másnap délelőtt tíz órakor jelentkezzék a rendőrség főépületében. Utelvelet és papírjait magukkal viték. Ez volt az első eset, amikor a német rendőrség amerikai újságíró utlevelet elvette.

Presscott Childs amerikai konzul, akit értesítettek a történetről, nyomban közbelepett és amikor a Zsidó Távirati Iroda tudósítója másnap megjelent a rendőrségen, egy magasrangú tisztviselő fogadta, aki a következő szavakkal edta vissza utlevelet és okiratot: „Becsásson meg, az egész tévedés volt“.

Smolar „büns“

Az amerikai sajtó képviselőinek szövetsége, melynek Smolar is tagja, az amerikai konzulátus energikus fellépését követelte és érdekes tiltakozását jelentette be a német külügyminisztériumnál, ahol a német hivatalos körök sajnálatát fejezték ki a szövetség elöt'afelett, hogy egy amerikai újságírónál házkutatást rendeztek és elvették az utlevelet. A külügyminisztérium összeköttetésbe lépett a rendőrség enékségével, ahol az indokolták a Smolar elleni eljárást, hogy az újságíró több olyan jelentést küldött a Zsidó Távirati Irodának, amelyek a „Greuelpropaganda“ kategóriájába esnek. A jelentéseket el is kobozták.

Heidorf gróf, a berlini rendőrség elnöke, hivatalos uton a maga részéről is sajnálatát fejezte ki az eset felett az amerikai konzulátusnál.

A berlini amerikai kolónia a legnagyobb érdeklődéssel kísérte az ügy fejleményeit. A newyorki zsidó és nemzsidó napilapok első oldalán közlik Smolar esetét. Ludwig Lore a Newyork Post külpolitikai szolgálatának vezetője „Tulsoz igazság“ cím alatt a következőket írja:

„Boris Smolar egyránt bátor és lelkiismeretes újságíró. Berlini jelentései hűséges és szentvntlen képet festenek a német eseményekről. A német hatóságok sem próbálták őt diskreditálni. A Zsidó Távirati Irodának és berlini tudósítójának becsületére válik, hogy magára vonta Góbbels propagandaminiszterumának és Göring Gestapójának haragját“.

Berlin, január 15. Elias Tobenkin, a neves amerikai író és szociológus, berlini tartózkodása alatt beszélgetéseket folytatott német zsidó kormánykörökkel és a régi konzervatív körök egyes tagjaival. Egy magas kormányviselő azt a kijelentést tette előtte, hogy kormánykörökben még mindig legalább huszmilliárd márkára becslik a birodalomban élő zsidók vagyonát. Gazdasági szakértő körökben természetesen ezt a becslést módfelett túlzottnak tekintik.

Tobenkin politikai beszélgetéséből részleteket mondott el az amerikai újságíróknak, amelyekből kitérünk, hogy

az „idősebb államférfiak“ és a konzervatív pártok régi vezetői, akik Hitler útját egyengetik a hatalomhoz, mely aggodalommal viselkednek a németországi antiszemita akciók elharapódzásával szemben, amelyet a nemzeti szocialista párt radikális szárnya diktál.

Ezek a konzervatív körök három szempontból aggodnák a helyzetét: Elsősorban látják, hogyan kényszerítik a zsidókat arra, hogy üzemeiket bagatel áron adják át árjának és a kisajátításnak ez a formája miben sem különbözik attól a módszertől, ahogyan annak idején az oroszországi bolsevis rezsim hajotta végre a magántulajdon kisajátítását. Másodsorban megállapítják, hogy a nemzeti szocialisták azáltal, hogy rombadöntik a zsidó üzleteket és üzemeiket, a németeket ezret is kihalják munkahelyekről és teszik kenyértelenné. Harmadsorban mélyen nyugtalanítja ezen politikusokat a nemzeti szocialista párt radikális vezetőinek külföldi akciója, amely — hasonlóan ahogya a kommunista internacionálét — máci internacionálét akar és ebből a célból nagyarányú nemzeti nacionalista propaganda folyik a külföldön. Ez a propaganda hasonló nehézségeket gördít nemzetközi téren a nemzeti szocialista Németország útjába, aminek a Kreni.kormánynak kellett megküzdnie.

nie a Komintern munkája következtében. Tobenkin megállapítja, hogy a nürnbergi törvények ellenkező hatást váltottak ki, mint hogy azt a nemzeti szocialisták remélték.

Martirokka bélyegezték Németország zsidóit és ezzel nemzsidó szomszédaikban kiadott letartóztatványsszék előtt.

Egy volt császári miniszter a következőket mondotta Tobenkinnek:

— Ha népszavazást rendeznének ma Németországban, ugy a nép kétharmada az egész zsidóellenes törvényhozás leépítése mellett szavazna.

Egyetlen 30 éven feüli német sem lát ma egyebet a zsidóellenes hadjáratban, mint egészen más célokat szolgáló propagandát. A jövőre nézve azonban fennáll az a nagy veszély, hogy a német ifjúságban, mely 1936 április elsejével kényszerítő módon a hitlerista ifjúság alá rendelték, naggyá terebélyesedhetnek a beléjük oltott zsidógyűlölet nézetek.

Mivel vádolja a „Stürmer“ Ben Guriont

Berlin, január 15. Julius Streicher lapja, a „Stürmer“ legutóbbi számában közli David Ben Gurion, a Jewish Agency palesztinai exekutívé elnökének és a zsidó munkásság vezérének fényképét a következő szöveggel: „David Ben Gurion új háborus tervet dolgozik a nemzsidó világ ellen“.

Árverezik a városi üzlet-helyiségeket

Üzlet-helyiségekért árvereztek a cluji városban. Külön erre a célra alakult bizottság ült össze, hogy árlejtést tartson azokra a városi tulajdonban levő üzlet-helyiségekre, amelyeknek lejárt a szerződésük.

Zsufolás g tért meg a terem emberekkel. F.atal, csinos, idősebb és kevésbé csinos hölgyekkel, férfiakkal, románokkal és kisebbekkel. Minden ember kezében egy-egy piros pecséttel gondosan lezárt boríték. Göröcsösen szorongatják a hétpecsés és kovértákat, míg nem a bizottság elnökke felolvassa az első üzlet-helyiség címét. Közvetlenül utána hullanak az asztalra a borítékok. Ideges, remegő női és férfi kezek dobják a pecsétes leveleket és meg-megráduzó arccal figyelik a pirosok sorsát. Izgalmas roulette játszmahoz hasonlít az egész.

Az elnök feltéri a borítékot. Popogó üzlezesbankók hullanak az asztalra. Egy másik boríték pecsétjét török fel. Uj ezresek, öt-százások potyognak az asztalra. Mindenki drukkol, aki erre az úzere jelentette be ajánlatát. Mert a titkos pecsétekkel elzárt összegek nagyságától függ, hogy ki kapja meg a bérletet. Senki nem tudhatja, hogy az ajánlatok között melyik a nagyobb. Számolják a pénzeket. Izgalmas pecek. Huszezer, harmincezer. Legnkább az eddigi tulajdonos izgul. Ha más valaki nagyobb összeget ajánlott volna, akkor elvesztette a játszmat. Ki kell költöznie.

— Ebben a nehéz világban örül az ember, ha a régi helyre jönnek a vevők — mondja egy hölgy, akinek férjkalap tisztítója van.

— Az ember sohase tudhatja, hogy hogyan üt ki az ügy — tördel a kezét egy mesamód. Ha a konkurrenca megtudja, hogy mennyi bét fizetek, akkor csak azért is nagyobb ajánlatot nyujt be.

— Na látja — mondja lábujjhegyre ágakodva és az asztalra mered. Eppen most számolják a konkurrenca bankóit. Öt ezer, nyolcezer, tizezer, huszezer, harmincezer — hangzik az elnök hangja. Mellettünk fel-felérve változik a mesamód, ő csak 25 ezer lej ajánlott.

Mehet tovább. Újabb üzlet-helyiség. Hullanak a pirospecsés borítékok, hullanak az ezresbankók. Hossz van itt a városi üzlet-helyiségeiért.

A tömegben van egy katonatiszt is. Nem

lehet tudni, hogy ő is üzletre pályázik-e? Figyeli a feltört borítékok sorsát.

Van, aki adóslevelet hoz garanciának. A város adóságától, amit régó a akart behajtani. Nagyon kevés esélye van a bérletre. Nem csoda, ki fizet ma adóságot, amikor készpénzt kaphat?

Magas, csinos nő ujjongó örömmel karmolja oda a nevét egy ivre. Megkapta a bérletet. Az íment izgul, most pedig csillapítja a sokkerülőket. „Semmi az egész nem érdemes dukkoini“. A „megnyugtatót“ tovább is tördeli a kezét. Már csak a fél ajkán van ruzs, olyan izgato t-n rágsálla le. Furcsa látvány. Egyre jobban gyüri a pecsétes ajánlatot.

— Ezt én nem fogom túrni, vegyék tudomásul! — kiáltja egy női hang. Minden szem az ajtó felé figyel, a hang irányába. A bizottság enéke ránehezi a kezét a bankóhalmazra és ő is figyel. Közben megékezzett a láma okozója. Platinaszóke, harc as külsőji fiatal nő.

— Olyan skandalumot csinálók, hogy megemegetik! — kiabálja zokogva.

Kiderül, hogy nem is az árlejtés érdekli. A sétatéri koszk elbocsátó t pénztárosnéje. Srva panaszkodik a bizottság egyik tagjának. Félbeszakad a bizottság. Csillapítják, de nem használ. Zajong és fenyegetőzik, hogy becsületesen szolgálta a sétatéri tavat, mégis elbocsátották. Kitudódik, hogy összevesztett a kalleganőjével és az éppen inspiciaó polgármester elöt nyomdafestéket nem tűró szavakat használ.

Nagynehezen elvonul. Folytatódik a „játssza“. Egyre keveebben vannak már a teremben, annál több bori ék halmozódott az asztalon. A pénzhegy azonban megcsappant, mert a visszatartott jelentkezők elvitték ezresbankóikat.

Lassan-lassan e'kel ek az üzlet-helyiségek. Van amelyik új tulajdonost kapott, van amelyiknél megmért a régi.

Különös, hogy milyen izgatott tülekedés folyt egy-egy üzlet-helyiségért. Az hínné az ember, hogy nincs pénz. Ugy repültek az ez esek, mintha a város konjunktúrája is adna a szerződések mellé.

A kereskedőknek az a véleményük, hogy ragaszkodnak a régi helyhez, inkább áldoznak egy kicsit.

Halász Erzsébet

a kor
jo

A legjelesebb régalma

Bucuresti, január 15. A Niemerower főbíró ben az ilfovi ügyvizsgálatot. Tegnap szekciója tárgyalta kiadott letartóztatványsszék előtt. zott és elmondott is hasonló parancsok azonban nem mert gyáva volt volna megőlni. meg a mitropolia javul meg és Péjött az ő ideje. Arra a kérdésre: pénz, a merénylőketi tükök. Mik hozzá, nem volt a tüköket, az egyszerű Galacian fogás.

A merénylőlet ismételt, hogy telet, Bakáság. iston reggel meg a címen kérte mert még abba visszaköröi viztes beszámíhatá előre tartani. A is a letartóztatás kérte, míg az e teljes felelőtlenséék rövid tárgya enen a 30 napos. A letartóztatás után is folyt a viz és vizsgálóbíró ki lakására és a főrabbi részletes Vizsgálat tárgya gatott ruhadarab

Megállapították az a fegyvertelen a merénylő elvezette a nyommondta, hordá egy zben ócska. uccából és abbat hatatlan állapot fegyverművésné pisztolyt. Decedésben, ahová s röt, 48 lejért 12 tották, hogy a neví díkálár. sulója és aki s vallásos gyűlelet. Boga egy Ionescu nem e ről, de állandó teni küldetés.

A Bucuresti a Niemerower-tóban megjelent. A deverulban az licista, Tudor be a jobboldali nem itélhető. támadja az am zsidó me Foglalkozik a örütségektől. ben zsidókat követelt merén. „A kormánconzurá az u fenn, játsz k nek a szömyt. sét. Az a ténnek az író bir már sem. Inculet semm perroján k. A Lupitaba mokrata köz ca Vremi ha „Egy hul a fajgyűlölet az a alak tette elő, ré jobboldali p

ágban, törvény- tene"

árhára beeslik

sitójánál

ája következtében. hogy a Nürnbergi st váltották ki, mint a listák remélték.

Németország zsi- szomszédaiában títterést és a ba- ot.

er a következőket

ndeznének ma Né- ép kétféle az ényhozás leépítése vavazna.

német sem lát ma újratban, mint egé- ló propagandát. A nánál az a nagy ve- uságban, mely 1936

itó módon a hitle- k, nagyvá terebé- ottott zsidógyűlöle- t

olja a „Stürmer“

Streicher lapja, a nában közli David agency pészlnai a zsidó munkásság vetkező szöveggel: áborus tervén dol- en“.

et-

zletre pályázik. e? sorsát.

garanciának. A garanciat. A bi- kezét a banko- sságot, amikor

ó örömmel kar- Megkapta a ber- pedig csillapí- van a bérletre- gesség, nem ér- gútatott“ tovább- a fél ajkán van a le. Furcsa- a pecsétes aján-

di, vegyék tudó- g. Minden szem- rányába. A bi- kezét a banko- en megkezdett e, harcás kiül-

ok, hogy meg-

rejtés érdekli. pénztárosnője. egyik tagja- de. Csillapít- s fenyegetőzik, sé atéri tavat, hogy össze- éppen inspi- afestéket nem

odik a „játss- e már a te- almozódott az megcsappant, zók elvitték

ethelyiségek. ott, van ame-

t tülekedés az hínné az repültek az urát is adna

ényük, hogy kább áldoz- sz Erásébet

A demokrata sajtó a kormányt teszi felelőssé a jobboldali izgatások tulkapásaiért

A legjelesebb román publicisták kifakadtak a Porunca Vremii fantasztikus vágtatásai ellen. Folytatódik a nyomozás a Niemerower elleni merénylet ügyében

Bucuresti, január 15. (Az Uj Kelet tud.) A Niemerower főrabbi elleni merénylet ügyében az ilfovi ügyészség tovább folytatja a vizsgálatot. Tegnap a törvényszék negyedik szekciója tárgyalta a Ionescu Aurel ügyében kiadott letartóztatási végzést. Ionescu a törvényszék előtt isteni küldetésére hivatkozott és elmondta, hogy négy évvel ezelőtt is hasonló parancsot kapott az égektől. Akkor azonban nem merle végrehajtani tettét, mert gyáva volt és egy rovarot sem tudott volna megölni. De most, hogy hiába huzta meg a mitropolia nagyharangját, a világ nem javul meg és Petrace Lupu is fellépett, eljött az ő ideje, hogy fűrázza az országot. Arra a kérdésre: miből él és ki küld neki pénzt, a merénylő azt válaszolta, hogy ez isteni tikkok. Mikor több kérdést tettek re hozzá, nem volt hajlandó leleplezni ezeket a tikkokat, azt azonban beavallotta, hogy egyszer Galaction atyától kapott segítséget.

Függelék a 30 napos vizsgálati fogságot

A merénylővel kapcsolatban Ionescu megismételte, hogy végrehallgatta az istenszót, hakiság követte a főrabbit és szombatn reggel megleste. Deleanu ügyész azonban cimen kérte a letartóztatás elrendelését, mert még abban az esetben is, ha az orvosszakorői vizsgálat bebizonyítaná a tettes beszámíthatatlanságát, izolálva kell egyelőre tartani. A hivatalból kirendelt védő is a letartóztatási végzés meghosszabbítását kérte, míg az orvosszakorői bizottság a tettes felelőtlenségét megállapítja. A törvényszék rövid tárgyalás után elrendelte Ionescu ellen a 30 napos vizsgálati fogságot.

A letartóztatási végzés meghosszabbítása után is folyt a vizsgálat az ügyben. Az ügyész és vizsgálóbíró kiszálltak Niemerower főrabbi lakására és ott jegyzőkönyvbe vették a főrabbi részletes vallomását a merénylőről. Vizsgálat tárgyává tették a főrabbi átlugyagott ruhadarabjait is.

Az ügyészi vizsgálat

Megállapították, hogy Ionescu honnan szerzte a fegyvert és kívül állott összeköttetésben a merénylő elkövetése előtt. Ionescu elvezette a nyomozó közegeket oda, ahol mint mondogta, hordár működött. Elbeszélte, hogy egyben ócska kályhát szállított a Villor utcából és abban találta a revolvert, használatlan állapotban. Egy Herskovits nevű fizetvénytől 200 lejért kijavíttatta a pisztolyt. December 16-án egy vaskereskedésben, ahová szintén elvezette a vizsgálóbíró, 48 lejért 12 golyót vásárolt. Megállapították, hogy a merénylet előtt egy Boga nevű diáknál lakott, aki a Belle Arte tanulója és aki azt mondja, hogy Sibuban egy vallásos gyülekezetben ismerle meg Ionescut. Boga egyben szálást is adott neki. Ionescu nem mondott semmit a merénylőről, de állandóan azt hangoztatta, hogy isteni küldetését kell megvalósítania.

A Porunca Vremii és a demokrata sajtó

A bucaresti sajtó részletesen foglalkozik a Niemerower-ügy kapcsán a jobboldali sajtóban megjelent uszító hangú cikkekkkel. Az Adeveruban az egyik legisívalóbb román publicista, Tudor Teodorescu Braniste szál szembe a jobboldali agi ációknak ezzel az éggé el nem itáható módszerével. A cikkirő élesen támadja az Unversuit, mely a 30 ezer német zsidó meséjével izgatja a kedélyeket. Foglalkozik a cikkirő a Porunca Vremiinek ártúságektől hemzsegő cikkével is, amelyben zsidóka: vádol a Niemerower ellen elkövetett merénylettel.

„A kormány amikor azt állítja, hogy a cenzurát az uszítás megakadályozására tartja fenn, játszi könnyedséggel enged meg ennek a szörnyűséges irodalomnak a megjelenését. Az a tény, hogy Duca két évvel ezelőtt ennek az irodalomnak lett az áldozata, nem bír már semmi fontossággal. A mosolygó Inceuleț semmit sem tanult a sinisai állomás perrierján képződött véröcsésből.“

A Lupában Radu Matei, a harcos tollu demokrata közírő, emeli fel hangját a Porunca Vremii hazug izgatásai ellen.

„Egy hui gán lap, mely raponta propagálja a fajgyűlöletet, mely dicsőítte és dicsőíti azt az alakulatot, mely Duca halálát készítette elő, részletesen informál bennünket a jobboldali propaganda jellegéről. A lap azt

állítja, hogy dr Niemerower főrabbi ellen egy zsidó végrehajló bizottság követett el merényletet, hogy ezzel kedvező atmoszférát teremtsenek a határokon túl a romániai zsidóságnak.“

Es végül a Porunca Vremii azt is megállapítja, hogy „a nagy eszmék nem ragyoghatnak és nem győzedelmeskedhetnek, csak véráldozat árán.“

Ez sem gyilkosságra való felbujtás? — kérdezi az újságíró.

Még ilyen nyilvánvaló izgatásokkal szemben sem találunk paragrafust a mi törvénykönyveinkben?“

Hasonló hangnemben ír a Zorile is. A Lupia a fenti cikken kívül a lap más helyén meggyeszer részletesen foglalkozik a Niemerower elleni merénylettel. A cikk szerint a hatóságok megelégszenek azzal, hogy a merénylő elgy örlött követte el. Ez azonban csak látszatra megnyugtató. Igaz, hogy a merénylő vallási mániákus, de a merénylő csak annak a hangulatnak eredményeként követte el, amely hargulatot nem vallási mániákusok, hanem célnudatos izgatók teremtettek meg az országban.

Sulyos támadás Vaida Sándor ellen egy jobboldali lapban

Miért nem jött létre a fuzió? Érdekes leleplezések a Cuza-párt belső ellenségeiről

Bucuresti, január 15. Mint az előrelátható volt, a jobboldali sajtó megkezdte támadásait Vaida Sándor ellen. Az a bizonytanság, mely a jobboldali fronton Vaida leválása után bekövetkezett, már érezteti hatását és Vaida el lehet rá készülve, hogy hamarosan a jobboldali lapok pergőtűzébe kerül. Legújabbban a „Sfarma Piata“ című jobboldali hetilap ír támadó cikket Vaida ellen. Ez a lap már régebben is megámadta Vaidát, de mostani cikke már nyílt és leplezetlen. A rendkívül érdekes cikk címe: „Hurrá!!! Vaida visszautasítja!“ (már mint a fuziót).

A cikk azzal indul, hogy az újév a szokás szerint jókívánásokkal, jóvendomondásokkal és fantazmagóriás kijelentésekkel kezdődik. Vaida, aki gyökereitől fogva temperamentumos ember, visszavonulással kezdi az újévet. Kijelentésel, melyek a nemzeti keresztény párttal való együttműködés és szétválasztás jergyében állnak, a sajtóban mes érseges szanckiót váltottak ki. „A cuji oroszlan“ ugy van beálva, mint aki teljesen visszavonult, miután félig már kezét nyujto“ az antisemita nacionalizmusnak. Vaida, aki idáig szegény, szerencsétlen embernek számított, mert „lomtárban hagyta az eszméit“, váratlanul a politikai bölcsesség-hősvé vált.

A FARADSAGOT*)

az izmokban felhalmozott mérgek okozzák!

Minden munka bizonyos mérgeket, elsősorban nagy mennyiségű tejsavat termel, amelyek az izmokban rakódnak le és a fáradság ismert kellemetlen érzését hozzák létre. E mérgeket a szervezetből el kell távolítani. Használjon a célra DIANA sósborszeszt. Ha testét DIANA sósborszeszszel dörzsöli be, a vérkeringést élénkebbé teszi, ami viszont gyors ütemben eliminálja a fáradság termelte mérgeket.

DIANA SÓSBORSZESZ

*) Ha fáradt, dörzsölje be testét DIANA sósborszeszszel. Hatása gyors és biztos!

lott vezetője, szép teljesítmény az is, hogy mai kétértelmű álláspontjág ejuott.

A továbbiakban megállapíja a lap, hogy Vaidát három kérdés válsztotta el a nacionalista pártól.

1. A román elem etnikai arányosítása a választásokban.
2. A trösztök és kartellek felosztása.
3. És végül az intellektuális tanulmánygót rétegnek az állam által való megsegítése.

Ha néhány nacionalista a jobb után való vágyakozásban és ellenőrzés nélküi elkésedéssből többet olvasott ki, mint Vaida akarta, ez ugyebár nem az ő büne? A nacionalistáknak tezzett volna, ha egy tántoríthatatlan harcost, egy o:oszlant látnak abban az őszinte emberben, aki soha nem akart mást, mint a demokrácia csekély javítását.

A fuzió kérdése

Nagyon érdekes, amit a Sfarma Piata a nemzeti keresztény párttal való fuzióról ír. Leszögezi, hogy Vaida mindig igyekezett tártoltartani magát a nemzeti keresztény pártól és a parlamenti blokk kivételével ez sikerült is neki.

Ezután következik a cikk legszenzációssabb része. A lap leszögezi, hogy Vaida sohasem tett fuzós ajánlatot, mert elenséges érzéseket táplált a teljes nacionalizmusban szemben. Eppen ugy, mint a parlamenti blokk, a fuzió is csak néhány vaidis a és nemzeti keresztény párti problémája volt. A vaidis ák azok voltak, akik belátták, hogy Vaida esélye: óráról-órára csökkennek és így a fuzióval menteni akarták, ami metheó.

Ezzel szemben a nemzeti keresztény párt is psz chológiai okokból cselekedtek. A nemzeti keresztény pártban valóban van néhány befolyásos egyén, akiket nem a mély meggyőződés, hanem az általános laviná vitt a nemzeti keresztény pártba. Ezek teljesen távó állanak az intranzigens nacionalizmustól. Egyesek hangosan és nyilvánosan ki is jelentették ezt a kínos felfogást. Mások titokban olyan kapcsolatokat tartanak fenn, melyek nyílt ellentétben állnak a párti programjával. A programm ugyanis tiltja a titkos szervezetekben való részvételt, de ők szabadkőművesek. Ezekhez járul a megalkuvók táborá és azoké, akik a hatalomra kerülés reményében léptek be a pártba. Mindezek az emberek azt hitték, hogy az intranzigens magatartás miatt a párt elávolódik az uralomrajutástól, abban a reményben szorgosokd ak a fuzió körül, hogy az összevadás után a valdizmus felolvastja a nemzeti keresztény párt tántoríthatatlanságát.

MEGNYILT SZÉKELY ÉS RÉTI BUTORGYÁR R. T. lakberendezési KIÁLLITÁSA Targu-Muresen

30 ragyogó interieur, 30 lakásberendezési probléma tökéletes megoldása

Ha otthonát igazán szépen és melegen akarja berendezni, látogassa meg a gyár Piata Albina 17 sz. alatti mintatermet. Akadályoztatása esetén a cég szivesen küldi ki megbízottját eredeti rajzokkal s tervekkel.

Munkás-Mozak

Csütörtökön, pénteken 3, 6 és 9 órakor. Szombaton nincs előadás.

I. A szokványos ördögök

Fősz.: DICK POWEL, GLORIA STUART.

II. Az útjelt lenbe

Fősz.: ROZAMARY AMES, VICTOR JORY.

KÖZGAZDASÁG

Gazdasági hetiszemle

— Bársági levél —

Timisóara, január 15. (Az Uj Kelet tud.) Nem igen lehet különösebb és érdeklődésre számítottat szimpptomákat regisztrálni az ország és ezzel egyidejűleg a bársági gazdasági élet alakulásáról. A várt, a remélt lendület, melyről legutóbb mi is megemlékeztünk a rovat keretében, egyelőre legalább — elmaradt. Valóban: ezidőszakra túlnyomórészt a csend és az a jelenség nem igen biztató semmilyen szempontból...

Az újévi export-import problémák

Röviddel ezelőtt „optimista” kimutatások jelentek meg arról, hogy az elmúlt év exporteredményei alapján hatalmas devizakészletek felett rendelkezik az ország, illetőleg — a Banca Nationala. A december elsején életbelépett új külkereskedelmi rezsim hivatalos irányítói tehát a rendelkezésükre álló statisztikai számok szerint adták ki a kérvényezett importengedélyeket. Nagy volt azonban a meglepetés, amikor kiderült néhány nappal ezelőtt, hogy a statisztikai hivatal — alaposan tévedett.

Nem kevesebbről van szó, mint arról, hogy a jóakaratu statisztikai hivatal ügybiztoságában a tényleges devizakészlethez azt a 38 százalékos felárat is hozzácsapta, melyet a Banca Nationala az exportöröknek prémiumként kell fizessen. Ilyenformán a 38 százalékos beállítást, de nemlétező devizakészlet alapján is kiadtak importengedélyeket. Ez pedig az egész külkereskedelmi rezsim felborítását jelentette volna, ha történetesen az importengedélyek, a fölös engedélyek felhasználására kerül a sor.

Az illetékesek: a pénzügyminiszter és a Banca Nationala kormányzója, szerencsére, idejében rájöttek a tévedésre és ennek megfelelően utasították a „fölös” számban kiadott engedélyek stornorozására. Ez meg is történt. Csak hogy a szegény importörök között ez az engedélyvisszavonás hatalmas károkat idézett elő. Senki sem tudja, ki tartozik bele a téves-kontingensbe és így mindenki eleve számol azzal a lehetőséggel, hogy éppen az ő kérését, az ő engedélyét stornozták.

Még idetartozik annak megállapítása is, hogy a december 1-én életbelépettet rezsim alapján mind a mai napig nem lehetett számos külföldi állammal a normális kereskedelmi kapcsolatokat felvenni. Ez azt jelenti, hogy Angliára, Franciaországra, Egyiptomra, Belgiumra, Hollandiára, Lengyelországra, Dániára, Kanadára, Norvégijára, Portugáliára, Japánra, Csehszlovákiára, továbbá Svédországra és Palesztinára nem adtak ki importengedélyeket. Vagyis: az ezekbe az országokba szállított román árukért az import elmaradása miatt — az exportörök nem kaphatják meg pénzüket. Ugy tudják: az idei év első negyedére a vonatkozó importengedélyeket csak február folyamán adják ki. Ezzel szemben a kvótán belül kaphatják engedélyeket: Svájcra, Görögországra, Bulgáriára, Spanyolországra, Olaszországra, Finnországra, Jugoszláviára és Törökországra, Ausztrálára és Németországra viszont a kontingensen felül is adtak és adnak importengedélyeket.

A bankpiacról...

A bankéletnek a Bárságban és Arad megyében nem igen vannak különösebb újdonosságai. A hitelélet a megszokott keretek között mozog, illetőleg a bankok mindent elkövetnek, hogy az utóbbi esztendőben sok tanúság árán kiselejtezték klientúrájukat egyrészt megtartsák és másrészt csakis olyan üzletek lebonyolítására ösztökéljék, ami kölcsönadott pénz többszörösen megfordulja ugyan, de nem veszi 30, de maximum 60 nappal hosszabb időre igénybe.

A betétállomány egyébként örvendetesen javul és emelkedik az itteni piacokon. Az új esztendőben is már érezhető komoly százalék-koefficiensben emelkedett az ugynevezett jó, stabil bankok betétstokja. Ez a tendencia különben változatlanul nyilvánul meg az egész vonalon és az illetékesek valószínűnek tartják, hogy az idén is a bankok betétállaga hozzávetőlegesen 1—4 százalékkal fog havonta emelkedni.

Nem érdektelen még megjegyezni, hogy a Banca Nationala egyik bársági fiókjának igazgatója a közelmúltban azt a szinte panaszszerű kifejtést tette, miszerint a tavaly visszszámításra rendelkezésére álló

200 millió lej a bankok és az arra illetékesek nem vették igénybe. A fiókvezető szerint ennek az a magyarázata, hogy a gazdasági élet az országnak ezen a részén még mindig nem normalizálódott.

Vihareltői szélcsend — a gabonapiac

Igen fontos és figyelemreméltó momentumként kell elkönyveink a legutóbb megtartott gazdasági tanács döntését. Eszerint Sassu földművelésügyi miniszter előterjesztése és előadott indokaira a legfelsőbb gazdasági tanács kimondta, hogy a buza után eddig fizetett 7000 lejes prémiumot 2000-re redukálja. A szóbanforgó redukció január 11-vel már életbe is lépett és ezzel kétségtelenül új fordulat várható a buzaárak további kialakulásánál.

A miniszter egy-nis többek között azt mondotta, hogy ma, amikor a buza ára egy belső relációban, mint exportörök egyaránt 500—520 nivót ért el, a kormány nem tarthatja többé célszerűnek a magas, 7000 lejes prémium fenntartását. Ezenkívül a gazdasági tanács megállapította még, hogy a tavalyi buza-termés közel 100 ezer vagonra rugott, amiből az első hónapokban a prima kvalitásokat nyomban külföldre szállították. A 100 ezer vagonból egyébként is 30 ezer maradt export céljára s a miniszter megállapította, hogy ezt a kvantumot még máig sem szállították ki teljes egészében az országból. Vagyis: ilyenformán a miniszter szavaiából és abból a tényből, hogy a prémiumot ilyen hatalmas mérvben leszállították, könnyen lehet következtetni arra, hogy az országban még igen komoly buzakészletek vannak felhalmozva.

Egyébként annak a körülménynek, hogy december közepe óta a mai napig a buza mázsánként majdnem 100 lejjel emelkedett — gazdasági körökben érdekes magyarázatot adnak. December hónap folyamán — mondják — a malmok hatalmas buzakvántumot vásároltak össze. Az ünnepek alatt a malmok valóban túl is adtak minden liszttermékben. Tehát: kiháználták a szezont. A malmok intenzív buzavásárlása azonban másokat is arra ösztökélte, hogy lehetőleg minél nagyobb kvantumokat tartálékoljan. Ez az így mesterségesen gyártott hosszhangulat a gazdákra is átragadt és ezzel magyarázható, hogy az utóbbi hetekben csak kereslet, de egyáltalán semmilyen kínálat nem volt a buzapiacra.

A piac természetesen ma is szilárd, sőt: kínálat sincs. De addig, míg néhány héttel ezelőtt a helyzet úgy alakult, hogy csak kereslet volt és ezzel szemben a kínálat elmaradt — ma kereslet sincs. És ez fontos, igen fontos körülmény az árak további alakulására, amiből kétségtelenül konzekvenciák lehet levonni. A malmok például nagyobb részt be is színtették a nagyobb méretű vásárlásokat. Félnek, helyesebben: nem mernek a szokottnál nagyobb buzakészleteket felhalmozni.

Természetesen, nagy általánosságban a buza még változatlanul az utóbbi időben elért legmagasabb árfolyamán mozog. Sőt: attól sem kell tartani, hogy a buza körül márciól-holnapra komolyabb eltulodások fognak bekövetkezni. De egy tény: ma már nem látszik olyan biztos üzletnek hosszra spekulálni.

A román tengeri iránt újabban Ausztria kezd igen intenzíven érdeklődni. A közelmúlt napokban ugyanis az osztrák kormány kerek negyven ezer vagon román tengernek behozatala adta engedélyt. Ez a körülmény egyrészt és viszont a svédeknek eladott 15 ezer vagon tengeri, másrészt — melyből eddig csak 1500 vagon szállítottak le — biztosítja a tengernek belátható időköz tartó változatlan szilárduló tendenciáját. Egyébként éppen amiatt, mert a svédeknek eladott 15000 vagon tengeriből eddig csak 1500 vagon szállítottak le, súlyos komplikációk állottak elő a román tartozásokkal kapcsolatban az angol

piacra. Mindenesetre érdekes gazdasági pikantériaként említjük meg, hogy a svédék által megvásárolt román tengerit teljes kvantumában a magyarok vették át és fizettek mázsánként 5,6 svájci frankot.

Az árak egyébként a következők a bársági piacon: 77-es buza 3—4 százalék idegen anyaggal 510, tengeri 320, napraforgó 530, továbbá zab 360, takarmányárpa 310, tavaszi árpa 320, lóhere 3300, valamint lucerna 3000 lej mázsánként.

A lisztárak a következők: nullás kismalmi 965, illetőleg nagymalmi 990, továbbá 4-es 885—910, 5-ös 845—850, 6-os 805—810, végül 30/70-es 910—935, 50/50-es 925—950 és korpa 310—325, zsákkal együtt áb feladó állomás.

Biztató az állatexport

A bársági állatexport szindikátus bucaresti központjának adatai alapján összeállította a novemberi és ezzel kapcsolatban az 1935-ös év 11 hónapjának statisztika-táblázatát a külföldre szállított állatokról és húsról. Eszerint novemberben 5477 szarvasmarhát, 17,664 sertést, 476,635 kgr. sertéshúst, 5616 juhot, 385 lovat és 40,643 kgr. bacont exportáltak. Az elmúlt 11 hónap statisztikájára pedig a következő helyzetképet adja: 64,899 szarvasmarha (1934-ben 40,063, illetőleg 1933-ban 14,782), 122,358 sertés (1934-ben 67,653, illetőleg 1933-ban 110,497), 591,975 kgr. hús (1934-ben 143,800 kgr. illetőleg 1933-ban 427,898 kgr.), 3653 ló (1934-ben 867, illetőleg 1933-ban 50), 77,547 juh (1934-ben 80,284, illetőleg 1933-ban 1000) került a külföldre.

A statisztikához hozzáfűzött kommentár megjegyzi, hogy az utóbbi hónapokban a román állatexport teljesen elvesztette az olasz piacot. Ezzel szemben erősen növekedett az osztrák és a német kereslet. Palesztinával kapcsolatban viszont 1500 szarvasmarhára rug ma már a havi állatexportunk. Vagyis: Palesztina hónapról-hónapra komolyabb és stabilabb vásárlója lesz a román állatoknak.

Textilpiac hírei

A textil- és szövőgyárak már hozzákezdtek a tavaszi szezon-cikkek előállításához. Biznak abban, hogy a tavasz élénk forgalmat fog a textilpiacra eredményezni. Ennek pedig az volna az elfogadható magyarázata, hogy az őszi és a téli szezon nagyon rossz volt. A vásárlás a minimumra csökkent és ez magával hozta azt, hogy a fogyasztó közönség ruhakészlete is nagyon összezsugorodott. Ezt pedig most, melyet alkalom adódik — és erre a tavaszi szezonkor kerül sor — pótolni fogják a közönség körében.

A gyárak ezért tehát teljes üzemmellel dolgoznak és számos újdonságot fognak kihozni a tavaszi évadra.

Egyébként ugylátszik komoly komplikációk fognak beállni a nyersanyag beszerzése körül. Az új külkereskedelmi rezsim nagyon nehékesen indul s azalatt az idő alatt, míg a helyzet normalizálódni fog — a gyárak teljesen fel fogják használni nyersáru készleteket. Hogy aztán mi lesz — ez ma még kérdéses. De tény az, hogy ha a Banca Nationala és a kormány rövidesen nem változtat a mai helyzeten, akkor súlyos zavarok következnek majd be a nyersáru beszerzése körül s ez a körülmény újabb drágulást eredményezhet.

Szilárd a gumiipar

A romániai és így a bársági gummiipar is erősen felkészült a tavaszi szezonra. A gyárak teljes intenzitással dolgoznak. Természetesen, a tavaszi szezon már az új szilárd árak jegyében indul. Ezért a gyárak kereskedelmi megbízottai az új helyzetnek megfelelően, új árakkal állottak elő. Ezek az árak viszont a régiékhöz viszonyítva, 15 százalékos emelkedést jelentenek az összes termékekben.

Most különben nem igen lehet nagyobbáru nyu üzletéről beszélni. A gyárak ezáltal nem is szorgalmazzák az ügyletek perfektuálását. Az üzleteket tehát terminus a, illetőleg majdnem kizárólag márciusi szállításra köik.

Egyébként a gummiiparban is állandó bajokat okoz a nyersáru hiány. Komplikálja a helyzetet az a körülmény is, hogy a gyárosok nem tudják közvetlenül Angliából és az angol gyarmatokról beszerezni az árut. Ebben a tekintetben — mert Anglia régebbi román kövvelései mált nem szállít az országba — közvetít uton, más államokon keresztül lehet csak Angliával üzleteket lebonyolítani. Ez természetesen erősen megrádjja az árut és

a gyáraknak a legtöbb esetben igen sok kellemetlenséget okoz. A gummiipar számottevő tényezői ezért fokozott érdeklődéssel tekintenek az e hó végén a román és angol kormány között megindítandó gazdasági tárgyalások elé. Reméljük, hogy ezek a tárgyalások eredményre fognak vezetni. (f. m.)

SPORT

Egy évre felfüggesztették Spakov, román ökölvívóbajnokot. Bucurestiből jelentik: A román ökölvívószövetség tegnapi ülésén fegyelmi vétségért Spakov versenyzési jogát egy évre felfüggesztették. A szokatlanul súlyos fegyelmi vétséget Spakov azért kapta, mert állítólag egy közel versennyel kapcsolatosan az ökölvívó szövetség tagjait megsértette.

Összeállították Románia jéghoki válogatott csapatát a február huszonekettedikéi Bucurestiben lejátszásra kerülő Románia—Lengyelország, vagy Románia—Csehszlovákia mérkőzésre (a két ország közül még nem átlapodtak meg bizonyosan, hogy melyik játszik a fővárosban). A válogatott csapat a következők: Kapus: Sprencz (Telefon Club). Hátvédek: Anastasiu (Tel.) és Grant (Bragadiru). Első sor: Suck (Dragos Voda), Panerka (Dragos Voda), Sadovski (Bragadiru), Cseresor: Biró, vagy Vákr (Tel.) Rabinovici, Cantacuzino (Bragadiru).

NAC—Ripensia mérkőzést terveznek Bucurestiben január huszonekettedikére. Ez lenne az új szezon első komolyabb mérkőzése.

Megegyeztet a Ripensia és az U. S. Valancienne Kovács átadására vonatkozólag. Ezen a héten már minden formáságot teljesítenek és Kovács valószínűleg már vasárnap játszik is csapata bajnoki mérkőzésén.

„A bíró teljes anyagi függettségé” — ez az élv vezetői az új román bíró szabályzat elkészítőjét. Kimondják, hogy mindazokat a bírót, akiknek nincsen keresetük, mindaddig felfüggesztik működésüktől, míg keresetnélküliségük tart.

A repülőliszt

Kessel regénye után készült új, francián beszélő film bemutatója a Royal-mozgóban.

Vannak filmek, amelyekről csak a legnagyobb elragadtatás hangján lehet megemlékezni, mint pl. a néma film idejében „Az aszszony és a bábu”, az „Ezisztroka”, a beszélőfilm megjelenése óta az „Amok”, „Ordonanc”, a mostan bemutatott „Repülőliszt” méltó kiemlézése ennek a láncnak. Semmi technika, a legegyszerűbb mozdulatokkal és a beszéd modulációjával hat reánk. Olyan, mint egy szövegfilm (ittén méltán lehet megemlíteni, hogy a mai, művészi filmgyártást igazán csak a szöveg és a legutóbbi évben a francia gyárak produkálták). A történet: két jóbarát egy asszonyt szeret, aki az idősebbiknek a felesége. — A harcéri kitűnő felvétel csak a mozzalmas keret adja meg, mert az igazi cselekmény ennek a három embernek a lelkeiben zajlik le. Aki egy igazán művészi, tökéletesen emberi, de amellett lenyűgöző izgalmassága, esőrangú filmet akar látni, úgy a „Repülőliszt”-et feltétlenül nézze meg. A mozgógy hírdeti: az „Ordonanc”-tesztfilmje”, hozzáfűzésünk: még jobb, mint az Ordonanc.

Az osztályorsjáték huzása

Az osztályorsjátékon nyernek: 1.000.000 lejt 62662, 500.000 lejt 46950, 200.000 lejt 28935, 100.000 lejt 64149, 100.000 lejt 25779, 50.000 lejt 31139, 50.000 lejt 52880, 50.000 lejt 38601, 50.000 lejt 60651 és még 11.059 darab 50.000 lejen aluli nyeresemény.

Az Osztályorsjátékon 2888 lejt nyertek mindazon számok, melyek 16, 86 és 88 számjegyekkel végződnek.

A melléksorsjátékon nyertek: 1.000.000 lejt 188050, 250.000 lejt 115209, 100.000 lejt 279019, 100.000 lejt 283819, 50.000 lejt 143224, 50.000 lejt 161798, 50.000 lejt 296810.

A melléksorsjátékon 444 lejt nyertek mindazon számok, melyek 605, 345, 536, 846, 497, 283, 513, 430, 704, 805 számokkal végződnek.

— Tüzkidalom — ok nélkül. Tegnap délután izgatott hang hívta fel a cluj-i tüzoltókat és bejelentette, hogy a Memorandului ucca 23 számú ház tetője kigyulladt. A tüzoltók teljes felkészültséggel vonultak ki a helyszínre, ahol az udvarban mindössze egy kamrában gyúlt ki egy szemétesáda. Pillanatok alatt eloltották a tüzet és visszavonult a teljes tüzoltósági felkészültség.

Mo
A volt angol yorkban a nevesben

London, január 15. az angol birodalom Bearsted lord és ma reggel a M. amerikai utjára misszióval meg az Egyesült Államok világ, de különlegének feszült és séri. Mint ismeretes, a zsidóság folytatni Newyorkba hogy tető alá hozandítsa azt a zsidó nek célja 250 ezer vándorlásának vezése. Herbert se azonban misszió zsidó körökkel, korik, hanem a nek megfelelően letékes politika tája a nagy tészi akció ügye Londonból va Herbert Samuel Marks a követő sajtónak:

„Amerikai köztív jellegű. A lépni az összes abból a célból, hogy a zsidók Nadorlására és se emigránsoknak, kalkozásokba ke mat találjanak. letekkel való t leges tervet ak országi zsidók pitésének megsz tinában, hanem gokban is. Min valóstítására irá teremtését tesz A San

Berlin, január 15. Zeitung”, Görög foglalkozik Sir utjával, illetve és vagyonának zsidók tömeges írja a lap — és mérlegelés tárg mány, ha a kü gondoskodnak bojkott Német Eppen úgy, ah likvidáltak a z tek a magának vidálniok kell külföldön.”

A „Breslauer következőket i donald főbiztos kell lennünk az sa z sincs azon német fajtörvény nyulnak. Ellenk oldásnak, amel metországra r az eredménye, viziójának köv riüni a kérdés sa értelmében. ur mögött álló nek arra a Nürnbergi törv mával hangzott rer hangsúlyoz hogy a nemzet által nem hagy ra, hogy megv faji kérdésben. a kancellár — zsidók folytatn

IZRAEL HANGJA

című nagy zsidó történelmi filmet SIGHTEN f. hó 17, 18 és 19-én fogják vetíteni. A várható nagy érdeklődésre való tekintettel tanácsos jegyekről előre gondoskodni Levi Alexandruná P. Unirii.

Ma indult el Amerikába Sir Herbert Samuel vezetésével az angol zsidó delegáció

A volt angol belügyminiszter sajtónyilatkozatában kijelentette, hogy végleges tervet fognak kidolgozni New Yorkban a németországi zsidó kivándorlás és áttelepítés megszervezésére. A német kormány csak abban az esetben járul hozzá a zsidók és vagyonuk tömeges kivándorlásához, ha megszüntetik a zsidó világbajkottot Németország ellen

London, január 15. Sir Herbert Samuel az angol birodalom volt belügyminisztere, Bearsted lord és Simon Marks kíséretében ma reggel a Majestic gőzösn elindult amerikai útjára. Súlyos és nagyhorderejű misszióval megy az angol-zsidó delegáció az Egyesült Államokba. Utjukat az egész világ, de különösen Németország zsidóságának feszült érdeklődése és figyelve kíséri. Mint ismeretes elsősorban az amerikai zsidóság vezetésével fog tárgyalásokat folytatni New Yorkban az angol delegáció, hogy tétő alá hozza azt a tervet és utnak indítsa azt a nagyszabású akciót, melynek célja 250 ezer németországi zsidó kivándorlásának és áttelepítésének megszervezése. Herbert Samuel amerikai küldetése azonban minden jel szerint nemcsak a zsidó körökkel való tárgyalásokra szorítkozik, hanem az angol kormány intencióinak megfelelően az Egyesült Államok illetékes politikai fórumait is megkonzultálja a nagy tömegkivándorlási és telepítési akció ügyében.

Londonból való elutazásuk előtt Sir Herbert Samuel, Bearsted lord és Simon Marks a következő nyilatkozatot adták a sajtónak:

„Amerikai küldetésünk célja konzultatív jellegű. A delegáció érintkezésbe fog lépni az összes érdekelt amerikai körökkel abból a célból, hogy tervezeteket dolgozzon ki a zsidók Németországból való kivándorlására és segélyalapot teremtsen az emigránsoknak, hogy új otthonukban vállalkozásokba kezdhessenek és munkalehetőséget találjanak. A különböző zsidó testületekkel való tanácskozások alapján végleges tervet akarunk kidolgozni a németországi zsidók kivándorlásának és letelepítésének megszervezésére nemcsak Palesztinában, hanem Amerikában és más országokban is. Minden terv, mely a cél megvalósítására irányul, nagy pénzalapok előteremtését teszi szükségessé.”

A nemzeti szocialista sajtó Samuel küldetéséről

Berlin, január 15. Az „Essener National Zeitung”, Göring hivatalosa, behatón foglalkozik Sir Herbert Samuel amerikai útjával, illetve a 250 ezer német zsidónak és vagyonának transzferálása tervével. „A zsidók tömeges kivándorlásának tervét — írja a lap — csak azzal a feltétellel fogja mérlegelés tárgyává tenni a német kormány, ha a külföldi zsidó kapitalisták gondoskodnak arról, hogy a zsidó világbajkott Németország ellen megszünjék. Eppen úgy, ahogy a nürnbergi törvények likvidálták a zsidókérdést és véget vetettek a magánakcióknak, a zsidóknak is likvidálniuk kell a német-ellenes bojkottot külföldön.”

A „Breslauer Neuesten Nachrichten” a következőket írja: „Azoknak, akik Macdonald főbiztos mögött állnak, tisztában kell lenniük azzal, hogy a legkisebb sánza sincs azon javaslataiknak, melyek a német fajtörvények megváltoztatására irányulnak. Ellenkezőleg: Minden olyan megoldásnak, amelyet kívülről akarnak Németországra ráerőszakolni, csak az lesz az eredménye, hogy az egész fajkérdés revíziójának követelménye fog előtérbe kerülni a kérdés egészen radikális megoldása értelmében. Jó volna, ha a Macdonald ur mögött álló külföldi körök emlékeznének arra a figyelmeztetésre, amely a nürnbergi törvények meghirdetése alkalmával hangzott el elég hallhatóan. A Führer hangsúlyozottan kijelentette akkor, hogy a nemzeti szocialista kormány senki által nem hagyja magát kényszeríteni arra, hogy megváltoztassa magatartását a faji kérdésben. Ha azonban — mondotta a kancellár — a németországi és külföldi zsidók folytatnák agitációjukat, úgy újból

felülvizsgálás alá kell majd venni az egész helyzetet.”

London, január 15. A Times tegnapi számában újból hatalmas cikket közöl a németországi zsidókérdésről és megállapítja, hogy 1936 évében 200 ezer embernek kell kivándorolnia Németországból. A nyilvános jótékonykodás, még a Népszövetség jóindulata mellett sem lesz képes arra lenni az egyre növekedő nyomornak, melyet az emigránsok hoznak magukkal a

legrettenetesebb üldözésekből. A menekültek számára földet kell találni és pedig nemcsak Palesztinában, hanem a világ más országaiban is. Ezt az akciót azonban csak a Népszövetség autoritásával lehet keresztül vinni. Genf biztos lehet afelel, hogy az összes civilizált nemzetek közre fognak működni a mű sikerében. Ezen akció ügyében le kell zárni a tárgyalásokat mielőtt az újabb kivándorlási hullám elindul. A lap tudni véli, hogy

Capitol Mozgó

Ma EURÓPA legnagyobb, legcsodásabb film jének premierje!

Mindenki várta! Most mindenki megnézheti!

EPIZÓD

Főszereplők: **PAULA WESSELY,**

akinek tüneményes játékát az egész világ elismeréssel és hódolattal fogadta. Partnerei: KARL LUDWIG DIEL, OTTO TESSLER.

Döntő fordulat Tita Cristescu rejtélyes halála ügyében

Csütörtökre nyilvánosságra hozzák a nyomozás eredményeit. Szenzációs letartóztatások várhatók

Bucuresti, január 15. (Az Uj Kelet tud.) Tita Cristescu rejtélyes halála ügyében döntő fordulat történt, melynek következtében valószínűleg 24 órán belül fényt derítenek a különös érdekességű és már társadalmi botrány jellegével bíró gyilkosság titokzatos körülményeire. Ma Cioc ügyvéd Istrate Micescu kamarai dékán kíséretében megjelent a vizsgálóbíró előtt és közölte annak a három egyennek a nevét, akiket a gyilkossággal, illetve bünrészességgel alaposan vádolni lehet. Cioc megadta annak a gyógyszerárnak címét is,

ahonnan a Tita Cristescu halálát okozó mérget vették, azzal az indoklással, hogy az kutyák kiirtására szükséges. A Credinta szerint a gyilkos az ügyesség kezében van s még a szerdai nap folyamán letartóztatási parancsot adnak ki ellene.

A szerdai kihallgatások során újra Ciuley mérnököt, a Gregorian házaspárt, Cuză Hottát és F. Cristescut, az elhunyt fivérét vette kérdések alá a vizsgálóbíró. Csütörtökre már az ügy minden részlete nyilvánosságra fog kerülni.

A robogó vonat elé vetette magát a 11 évre elítélt gyermekgyilkos Rațiu János és — magával rántotta őret is

Idegrázó tragédia az aiudi pályaudvaron. A vonat darabokra tépte a fegyencet

Aiud, január 15. Borzalmas fegyenc-tragédia történt tegnap az aiudi pályaudvaron. Rațiu Ioan 11 esztendőre ítélt fegyenc a robogó vonat elé vetette magát és magával rántotta őret is. Munteanu Chiridon börtönőrt is. A gyorsvonat mozdonya mind a két ember testét a felismerhetetlenségig összeroncsolta és ezzel szörnyű pontot tett egy olyan bünyű regényre, amely hónapokon keresztül tartotta izgalomban Erdély fővárosának közönségét.

Rațiu Ioan az elbocsátott CFR műhelymunkás idegrohamában vadállati kegyetlenséggel meggyilkolta 14 hónapos kisfiát, mert

az volt a rögeszméje, hogy a gyermek kételetű és egy szellem sugallatára meg kell ölnie.

Rațiu ezután az igazságszolgáltatás elé került. A vizsgálat egész idején, sőt a törvényszék és táblai tárgyaláson is sok vita folyt a paragrafusok és a pszichiaterék véleménye körül. Az idegrozongató gyermekgyilkosság hősét előbb ön- és közveszélyes őrlitnek nyilvánították, majd az a vélemény odáig módosult, hogy

Rațiu jogerősen 11 esztendőre fegyházra ítélték.

IMÉDIA L'OREAL Párizsi cég **HAJFESTÉK-je** a legelőkeltebb és legújabb típusú Minden drogeriában és jobb női fodrásznál kapható!

speciális bizottságot fognak alakítani, mely a Népszövetség titkárságának auspiciuma alatt lesz hivatva előkészíteni a németországi zsidó kivándorlás megszervezését. A bizottságban kormányok tagjai és a nemzetközi menekültügyi segélyalapszervezet képviselői fognak helyet foglalni. Sir Herbert Samuel küldetése kapcsán a Times azt az információt közli, hogy a volt angol belügyminiszter javaslatokat fog tenni a német menekültek elhelyezésére az angol birodalom különböző részein és a délamerikai köztársaságok területén.

Örei több alkalommal számoltak be arról, hogy a gyermekgyilkos különösen viselkedik cellájában. A táblai tárgyaláson pedig, amíg Rațiu őrei kíséretében a bírakra várakozott egy adott pillanatban a folyosó ablakához ugrott, fejrántotta azt és csak az őr idejében odalendült merka tudta megmenteni az öngyilkosságtól. A tárgyalások alatt bárgyuan meredt maga elé, néha pedig vadul forgó szemekkel tekintett a bémésködőkre. Néhány hónappal ezelőtt jogerős lett az ítélete. Elszállították az auli fegyházba, ahol különöcelába helyezték el. Az új rab ezekben felünnen nyugtalanul viselkedett. A fegyházigazgató elhatározta, hogy megfigyelés végett a cluji elmeegógyintézetbe szállítták.

Több más elszállítandó rabokkal együtt tegnap reggel Rațiu is kivitték az auli állomásra. Munteanu Ghiridon fegyházőrt jelelték ki mellé, aki állandóan szemmel tartotta a nyugtalanul viselkedő rabot.

Néhány perccel a bucaresti gyors befutása előtt Rațiu panaszkodott, hogy szomjas, majd a következő pillanatban kilépett a rabok sorából azzal, hogy vízért megy. Az őr azonnal észrevette a távozó rabot és utána rohant. Mkor Rațiu észrevette, hogy az őr követi, futásnak eredt a sinek között. Az őr utána. A kis állomás gyér közönsége nem vett észre semmit.

Rațiu a sinek között bukdácsolva rohant előre, mögötte az őr. Ebben a pillanatban nagy dübörgéssel robotott be a bucaresti gyors.

A menekülő rab egy hatalmas ugrással a mozdony elé ugrott. Az őr, valószínűleg a szigorú fegyelmitől való félelmében, utána vette magát, hogy visszarántsá.

Az egész egy villanásnyi idő alatt játszódott le. A hatalmas mozdony mindkettőjüket elkapta és darabokra tépve vonszolta maga után a véres emberi tagokat.

Mikor a vonat lefékezett, hatalmas páncél tört ki a szemtanúk között. Idegrázó látványt nyújtottak a mozdony kerekébe beleakadt véres emberi tagok. Rațiu János gyermekgyilkos és Munteanu Ghiridon fegyházőri földi maradványait egy halomba takarították össze.

A vizsgálat azonnal megindult és annyit állapítottak meg eddig, hogy Rațiu valószínűleg öngyilkos skart lenni, Munteanu őr pedig köelessége teljesítése közben lelte halálát a mozdony kerekéi alatt.

Rațiu Ioan megbűnhődött a szörnyű gyermekgyilkosságért, nem jutott el az elmeegógyintézetig, de örültségében magával vitte őret is.

Fekete Tivadar előadása az Ujságíróklubban „Attikai szép napok” címen

Fekete Tivadar, a ragyogó tollu író és ujságíró, aki az Uj Kelet és a bucaresti „Le Moment” című francia nyelvű lap megbízásából utazott a hénba, hogy közvetlen közelről figyelhesse meg a görögországi restaurációs eseményeket — visszatekintett Romániába és most először számol be élményeiről az erdélyi kulturközönség előtt. Első előadását a cluji Ujságíróklubban tartja meg pénteken este „Attikai szép napok” címen. Az Uj Kelet közönsége, amely ismeri Fekete Tivadar páratlan ragyogását, stílus-készségét és főényes megfigyelőképességgel megírt görögországi cikkeit, bizonyára nagy érdeklődéssel tekint az eseményszámba menő előadás felé.

KERJEN MINDENOTT

ADY-harisnyát 69 Leiert

Az árja-paragrafus halása és humora a német színházi világban

Külföldi szerzőnek nem kell a nagyapát igazolni. Megbukott a stróman-rendszer

Berlin, január 15. A német birodalom színházai, mint ismeretes, egységes legfőbb vezetés alá kerültek. Nincs „ki-mondott” cenzúra, de egyetlen színháznak sincs joga előadni olyan darabot, amelyet a színházi ellenőrző szervezet nem engedélyez.

A külföldi darabokkal szemben az utóbbi időben bizonyos tartózkodás tapasztalható: külföldi író munkáját nem tiltják be. Nemrég a hamburgi színház igazgatója kérdést intézett az ellenőrző szervezethez, hogy előadhatja-e a „Rágalom” című angol darabot. A következő választ kapta:

— Válaszolja levelére, kérjük, hogy új javaslattal forduljon hozzánk.

Ez virágnyelven azt jelenti, hogy ez a darab nem kerülhet színre, tessék más darabot javaslatba hozni. Benatzky-nak „Az esernyős király” című operettjét először engedélyezték, amikor aztán megtudták, hogy Fodor László vigjátékából írta a szövegkönyvet, az engedélyt felhúgták. Ugyanakkor Fodor egyik darabja több német városban színre került és semmiféle kifogást nem emeltek ellene.

Lehár Ferenc kiadója kiharcolta, hogy „A vig özvegy”-et felújítsák. A két német árja librettista neve nem szerepelt a színpadon és át is dolgozták a szövegkönyvet. A kis balkáni királyságot nem csúfolják ki az új librettóban, hanem dicsőítik.

Teljesen megbukott a stróman-rendszer. Az első időben sok álnevű író darabját játszották Berlinben: fiatal árja-szerzők vállalták a darab szerzőségét. De botrányok követték ezeket az előadásokat, még pedig azért, mert az igazi szerző, ha a darab sikert aratott, nem bírta ki a hallgatást és a bécsi művészakadémiaiban teletorokkal üvöltötte, hogy a darabot ő írta. Ennek aztán híre ment Berlinben és most már a legszigorúbban ellenőrzik a stróman-szerzőket.

A külföldi írónál és elsősorban az angolnál és az oroszoknál nem firtatják a nagyapákérdést. Megelégszenek azzal, ha a szerző maga keresztény. Az illető államok szerzőegyesületeihez mindig csak erre vonatkozóan intéztek kérdést. Az angolok közül mégis idexen van az árja Ivor Novello, aki megsértette a német írói testületet. Be akarták mutatni ugyanis Novellónak „Fizető vendég” című darabját, de a birodalmi ellenőrző hivatalban úgy vélték, hogy Novello csak álnev, mögötte a bécsi „szindarabgyár” egyik magyar szerzője rejtőzködik. Megkérdezték hát az angol színpadi szerzők egyesületét, hogy valóban létezik-e Ivor Novello. Mind az egyesület, mind később maga a szerző önértékes hangja, majdnem goromba levében válaszolt. Ivor Novello büszkén jegyezte meg, hogy az én nevemet minden európai államban ismerik. A darabja azóta sem került színre Berlinben.

Az utóbbi hetekben nagy volt a vita Aldo De Benedetti olasz színpadi író személye körül. „Nem ismerlek többé” című vigjátékát akarták bemutatni, de attól tartottak, hogy Benedetti csak álnev és ezért elikérték az olasz szerzők hivatalos listáját. A B-betűnél nem találták meg a nevét és ezért féretették a darabot. Kiderült aztán, hogy D'Annunzio, De Benedetti — a D-betűnél sorakoznak. Ebből keletkezett a bonyodalom, amelynek az lett a vége, hogy az olasz szerzők egyesülete erőlyesen állást foglalt De Benedetti mellett. Erre aztán a német egyesület megkérdezte Rómát, hogy „Benedetti hé-

ber, vagy sem.” Kategórikus választ érkezett: „Benedetti olasz”. Próbálni is kezdték a darabot, de az olasz író kiadója bölcsőbb akart lenni, mint az egyesület és azt írta Berlinbe, hogy Benedettinek csak a papája zsidó, ő maga keresztény. Noha kimondták, hogy a külföldi írók száma-

Dr. Hoffmann Miksa lipovai főrabbi emlékeztelése

Rövid életének csak két rövid óráját ismerem — 38 évének utolsó két hetéből egy jelentéktelen kis szakaszt. Ezt az időt is nagyrészt halgató asszal töltöttük egymás mellett. Szavak helyett csak a lekedést vettem ki belőle, csak a kicsapó lángot éreztem, ami szívéből kőrt — csak a nagy szerelmet látam tündökölni, fényleni a cán a közös ideál, Cion iránt ezek alatt a gyorsan tovaflúzó pilanatok alatt.

A legutóbbi timsoarai ciszista konferencián ismerkedtem meg vele. A zsidó liceum folyosóján beszélgettünk Kutscherrel, a kiváló héber tanárral. Hirtelen, egy magas, keménykalapos, de mindenesetre jóképű ur-ember tűnt fel mögöttünk, aki ászelleműve itta a Kutscher tanár ajkáról hőmpölygő élő, héber szavakat. Néhány perccel később már hozta is Vermes Ernő elnök urat, hogy bemutatassa nekünk.

A magas csukott melényben kívül nem volt rajta semmi papis. Inkább a régi világ it-felejtett vármegyei főjegyzőjének tűnt. Csak beszéde mutatott rá hivatására, amint kenetelen, szóttagolva, öblösen — hogy úgy mondjam — neológosan rakta a szavakat.

Gám o-náuchi módáb-bér iv-ris! Ez úgy hangzott, mint amikor velaki valaha vidéki kasznóban a tizezer holdjával szerényen eldicsekedett.

zását nem kutatják, ezeketán mégis megszüntették a bohózat próbáit.

A legmulatságosabb eset történt Siegfried Cohn nevű közismert színpadi ügynővel. Miután kimondták, hogy színházi kiadó csak árja lehet, felszólították Cohnt, hogy 1830-ig visszamenőleg mutassa ki az őseit. A színházi ügynök igen lelkiismeretesen összegyűjtötte az adatokat és sikerült neki 1750-ig 16 őst felmutatni: valamennyi Cohn volt. Kísérőlevelben megjegyezte:

— Ha kívánják tovább is vissza tudom vezetni a családfát, mert mi ősrégi koheniták vagyunk és elődeim már a XII. században rabbiak voltak.

Hogy ezeketán a színpadi kiadó fog-e darabokat közvetíteni Németországban, az legalábbis kétséges.

Sokkal több szót nem is igen váltottunk. Inkább a Kutscher tanár ajkáról lestük a szót, mint két vendiák.

A csengő szólított aztán bennünket újra egymás mellé, egy padba — a Barisszia háta megé. Mintegy elbujtunk mögöttük restelkedve — mert kissé szégyelljük magunkat, hogy csak ketten vagyunk a sok száz közül, akiknek pedig a leginkább illet volna itt jelen lenni.

Sapkát rakott a fejére. De őszintén szólva, nem illett hozzá. A vármegyei főjegyző ju ott eszembe, sokszor meg az alispán ur, akire szintén fölötté hasonlított.

Csak ritkán, nagyritkán szűrt felém a fogai közül egy-egy szót, egy-egy megjegyzést, amíg az első egy-egy héber mondata nagyon a szívébe kapott. Ezt vigyázva, nagyon óvatosan cselekedte, mint a szemérműben a latin óra alatt tehetné, mert félt, hogy Nobel Sándor dr rá ne csengessen.

A két óra alatt egyzben nagyon furcsán nézett rám, mert kollega ur helyett egyszer úgy szólítottam, hogy: alispán ur!...

Az elnök beszédétől többször elvonatkozta magát. Ilyenkor Kutscher tanár urat simogatta körül tekintéével, aki a „jobboldai” mögött foglalt helyet.

Hoffmann dr. előlebb csak két órát ismerem, de ezalatt a rövid idő alatt is megperzselte lángjával, ami szívéből felémkapott.

Tekén ez is vilte el olyan korán: — a láng, a Conét való lángolás, ami szívét émszletté. Ha rámbizná, én szerkeszteném meg a fejfájára irandó szöveget. Azt írnám rá:

— Gám o-náuchi dibbárti iv-risz. Egy égő csipkebokrot is rajzolnék rá dísznek. Löwenkopf Kálmán

SZÍNHÁZ-FILM

A vallomás

Csütörtökön másodsor, pénteken harmad. szor kerül színre Meller Rózsi A vallomás c. ragyogó színműve, amely a tegnapi bemutatón nálunk is döntő sikert aratott.

Az ujjászületett Gül baba

Tejesen új köntösben, frissen, az újdonság varázsával fog hatni Huszka Jenő és Martos Ferenc gyönyörű ope-tjének a Gül babának felújítása. Kétségtelen, hogy a Gül baba ebben az új formájában értékesebb, komolyabb és művészebb lesz sok mai modern operetnél és a rendezés, gyönyörű toalettek egész sora, künő szereposztás, magyáros muzsika, humoros és mégis szentimentális szöveg mind-mind évek a Gül baba várható sikere mellett. A Gül babát Gróf László rendezi, a zenekart pedig Stefanidesz József dirigálja. A Gül babának ebben az új formájában szombaton es-e lesz a bemutatója a s vasárnap este megemlélik a Gül baba előadását. A pénztár már mindkét előadásra árusítja a jegyeket.

HETI MŰSOR:

Csütörtök, fél 9: A vallomás. (Másodsor. Rendes bérlet 16.)

Péntek, fél 9: A vallomás.

Szombat d. u. 4: A vihar. (Ifjúsági előadás, olcsó helyárakkal). — Este 9: Gül baba. (A klasszikus operet-ciklus előadása, teljesen új betanulásban, új díszletekkel,

új kosztümökkel. Rendező: Gróf László. Főszerepekben: Solymosán Magda, Stefanidesz Il, Miklóssy Magit, Tóth Elek, Csóka József, Tompa Sándor, Borovszky Oszkár, Sándor Andor. Premier bérlet 17.)

Vasárnap d. u. 3: Csárdáskirálynő. (Olcsó helyárakkal).

Vasárnap d. u. 6: Érettségi (Hetedszer). — Este 9: Gül baba (Rendes bérlet 17).

ROMÁN OPERA MŰSORA:

Pénteken, január 17-én: Turandot (premier). Szombaton, január 18-án: (Iskolai matiné): Mefistofeles.

Vasárnap, január 19-én (este): Figaro házassága.

Hétfőn, január 20-án: Vig özvegy. (Munkás előadás).

EDISON MOZGÓ MŰSORA:

Világvárosi műsor. Három film: I. Lubianika grófnő ti ka. Gustav Fröhlich, Olga Tschecowa. II. Sziv béklyói, Joan Crawford, Clark Gable. III. Fanny házasság. Helyárak: 9 és 13 lej. Kezlete: 3, 6, 9.

ROYAL MOZGÓ MŰSORA:

Ma, csütörtökön premier: A REPULOTISZT (Echipaj). Kessel világhírű regényének filmváltozata. Fősz.: Annabella, Jean Piere Aumont, Jean Murat. A francia filmgyártás d adala. Az „Ordonanc” testvérfilmje. Film előtt új journal. Előadás kezdete: 3, 5, 7, 9 órakor. Számozott jegyek elővételben a mozgó irodájában délelőtt 10 órától.

MUNKÁS MOZGÓ MŰSORA:

Szardán, csütörtökön, pénteken 3, 6 és 8: Dupla műsor: I: A szoknyás ördögök. Fantasztikus rendszerű, csodásan szép zenés film. Főszerepekben: Dick Powell, Gloria Stuart és Glenda Farrell. — II. Az éjjeli lepke. Izgalmas témájú dráma. Fősz.: Rosamary Amer és Victor Jony. — Szombaton, jan. 18-án háli miatt nincs előadás.

CONTINENTAL SZÁLLODA

BUDAPEST,

MIL DOHANY-UTCA 42.

AZ A HELY.

AHOL A JO KÖZÖSSÉG

JOL ERZI MAGAT.

LEGMODERNEBB SZÁLLODAI

KÉNYELEM.

ELSŐRANGU ETTEREM,

ZENE, TÁNC.

SZÍNHÁZAK, SZORAKOZÓ-

HELYEK ES A KERESKEDELEM

KÖZPONTJÁBAN.

MÉRSEKELT ARAK. GARAGE

A HÁZBAN.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszeri közlésért egy sor a lej, vasárnap betűvel 4 lej. Legnagyobb apróhirdetés 20 lej. Álláskeresőknek 30 mászalek kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelzés levelet csak úgy továbbítunk, ha portódíjat mellékelve van.

Házasságokat biztos eredményre hozótt a széleskörű összeköttetéssel rendelkező „MIRKA” iroda, Cluj, Regale Ferenc-sz. 116

Romádur sajt 100% minőségben (smé) kapható, valamint prima minőségű virslik és felvágottak naponta frissen „Pardess” bodegában, Piața M. Hai V. rezul 1. szám.

Új házban három szobás hallos összekörfortos lakás központi fűtés és melegvízellátással kiadó. Str. C. emenceau 5/c.

A legjobb művirágok Schönfeld Hédi fűzszalonjában kaphatók. Regina Maria 11, L

Azonnali belépésre keresek fia al leányt, ki könyve ésnél seg teszemre lenne. „Szombaton zárva” jellegre.

Héberül künő módszerrel tanítok. Cim a kiadóban.

אָרטיקל

eukrász, elfjgyzésekre, esküvőkre a egyé alkalmasra rendeléseket a legjobb kivitelbea, jutányosan készít. Adler, Str. Dubárisor 3.

I. Silone:

Fontamara

A Marica földhozta pad parasztlainak, akikre Mussolini büszke, mert csak egyszer csak naponta színes ételletrása a fasizmus uralkalma alatt.

Ára 60 lej

Kapható az Új Kelet könyvtárában.

CSÜTÖRTÖK, 1936. JANUÁR 16.

PHILIP INGELEN STANDARD

rác

olcson ki CONSTR

Tuch

Kurt Tucholsky

am, mint egy közel

phasem láttam még

udom, milyen lehet

gyelestem arcára kö

mosolyra kellett gon

kedvű mosolyra. Ta

alami furcsa mosoly

het tudni, mérgezés

ának a vonások. E

ett be a svédországi

er 20-án. Előbb egy

gy ne hívjanak hoz

bestéjén temették

ak a napokban jut

világlapok alig fog

cholskynek volt eg

első három évben:

ír: „Európában az i

szított” — írta már

bb ő is idegen lett,

bbi európaiak. Emi

gben és magányban.

Mégis meglepett, ho

pen róla nem tétele

ró regényében, a „S

m annyi zavartalan

ömöt mutat. Hihet

svédországi rövid

k, a levegőnek, a cs

beszélgetéseknél, a

kellemességének. A

a könyve kivételes

és a pihenésről sz

me teljes legyen a t

ben, valamint mégis

bb és fontosabb te

egy kis gyereket

us rabságából. Felh

adás nélkül és segít

st sem bírta ki. E

itélve, ez legszebb

ált, azután ott halt

tt töltötte. Nygven

különös, fonyar

a jövőnd temetését

„A végsőlkig kihar

omlásban” — így

egezett multidőben.

omlás és Tucholsky

g kitartani.

okot írt. A „Welibüh

rója volt. Amyit

egy részét álnevel

balad Tiger, Peter P

Kaspar Hauser —

zer egy előfizető

thöz, megdicsérte

it, de kénte, hogy P

vén számtól ne

it. Később már cs

on sok támadni vál

ai és nagyobb cikke

és társadalmi szatir

humoru, csipős gu

nem tekintette ö

rotársa, aki arra bi

és balfelé egyformán

ni sem tud csalake

volt ilyen, nem tar

ék. „Elfogultatlanság

ányát takarja. Tuc

és azért harcolt. F

ndíthetetlenül hitt.

tszott, de nem volt

nyelven és feltűnés

te elsősorban, a sze

Gyűlölt mindenkit

csapni. Altalában

népből élnek. Ez a

ette könnyed íre

okká, akár berlini

áriasi vágóhidakról

